Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus neuvoston asetukseksi (EY) maataloustuotteita koskevista tiedotus- ja myynninedistämistoimista kolmansissa maissa”

(1999/C 169/04)

Neuvosto päätti 1. huhtikuuta 1999 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 43 artiklan ja 198 artiklan mukaisesti pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdotuksesta.

Asian valmistelusta vastannut ”maatalous, maaseudun kehittäminen, ympäristö” -jaosto antoi lausuntonsa 9. huhtikuuta 1999. Esittelijä oli José María Espuny Moyano.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 28.–29. huhtikuuta 1999 pitämässään 363. täysistunnossa (huhtikuun 29. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 78 ääntä puolesta, 3 vastaan ja 9 pidättyi äänestämästä.

1. **Johdanto**

1.1. Yhteisölle luodaan asetusehdotuksella maataloustuotteiden myynninedistämisväline unionin ulkopuolisten maiden markkinoita varten siten, että yhteisö rahoittaa kokonaan tai osittain tiettyjä yleisluonteisia tiedotus- ja myynninedistämistoimia, jotka pohjautuvat toissijaisuus- ja täydentävyysperiaatteisiin ja vahvistavat osaltaan yhteisön tuotteiden kuvaa antamalla lisäarvoa jäsenvaltioiden viranomaisten ja asianomaisten taloudellisten toimijoiden toteuttamille toimille.

1.2. Asetusehdotuksessa rajoitutaan asettamaan yleiset valintaperusteet, jotka koskevat

1.2.1. yhtäältä yhteisön myynninedistämisvälineen piiriin kuuluvia tuotteita, kuten suoraan kulutettavaksi tai jalostettavaksi tarkoitetut tuotteet, joilla on markkinamahdollisuuksia erityisesti ilman vientitukia, sekä tyypilliset tuotteet tai laatutuotteet, joilla on merkittävää lisäarvoa, ja

1.2.2. toisaalta unionin ulkopuolisten maiden markkinoita, joilla suunnitellut tiedotus- ja myynninedistämistoimet toteutetaan, eli markkinoita, joilla on huomattavaa todellista tai potentiaalista kysyntää.

1.3. Tiedotus- ja myynninedistämistoimet toteutetaan kolmessa perusvaiheessa:

1.3.1. Komissio valitsee joka toinen vuosi konkreettisesti toimien piiriin kuuluvat tuotteet ja kohdemarkkinat kunkin alan hallintokomiteoista annettuja menettelytapoja noudattaen. Komissio voi halutessaan kuulla maataloustuotannon laadun ja terveyttä koskevien kysymysten neuvoa-antavan komitean maataloustuotteiden myynninedistämistä käsittelevää ryhmää.

1.3.2. Komissio hyväksyy asianomaisen alan tai asianomaisten alojen ammatillisten tai ammattienvälisten järjestöjen ehdottamat konkreettiset myynninedistämis- ja tiedotusohjelmat sen jälkeen kun jäsenvaltio on ne hyväksynyt, niistä on tiedotettu toimivaltaisille hallintokomiteoille ja asiassa on mahdollisesti kuultu maataloustuotannon laadun ja terveyttä koskevien kysymysten neuvoa-antavaa komiteaa.

1.3.3. Komissio järjestää yleisen tai rajoitetun kilpailun, jonka pohjalta se antaa valittujen toimien hallinnoinnin ja toteuttamisen sellaisen tuotteisiin ja kohdemarkkinoihin erikoistuneen yhden tai useamman elimen tehtäväksi, jolla on tähän tarvittavat keinot. Oliiviöljyn osalta säädetään nimenomaisesti mahdollisuudesta antaa tehtävä viran puolesta Kansainväliselle oliiviöljyneuvostolle.

1.4. Lukuun ottamatta tiettyjä erityistoimenpiteitä, jotka yhteisö rahoittaa sataprosenttisesti, ehdotuksen sisältämät toimet on määrä rahoittaa yhteisesti seuraavasti:

1.4.1. Yhteisö rahoittaa toimien todellisista kuluista enintään 50 %. Monivuotisten toimien rahoitusosuus vähenee asteittain 60 %:sta 40 %:iin.

1.4.2. Asianomaiset jäsenvaltiot osallistuvat toimien rahoitukseen enintään 20 %:n osuudella.

1.4.3. Ehdotuksia tekevä tai tekevät yksityiset järjestöt vastaavat toimien todellisten kulujen loppurahoituksesta. Asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa, joissa ohjelma on selkeästi yhteisön edun mukainen, ehdotuksen tehneet yksityiset järjestöt voivat vastata jäsenvaltioille kuuluvasta rahoitusosuudesta.

1.5. Ehdotuksen mukaan komission on määrä esittää joka toinen vuosi parlamentille ja neuvostolle kertomus toimien soveltamisesta.

1.6. Yhteisö varaa rahoitusosuuteen vuosittain 15 miljoonaa euroa vuosina 2000–2003.

2. **Yleistä**

2.1. TSK suhtautuu myönteisesti aloitteeseen, koska yhteinen maatalouspolitiikka on nyt kriittisessä vaiheessa ja kokee syvällisiä muutoksia, jotka saatetaan päätökseen lähivuosina.

2.2. Euroopan unionin maatalousmallin ja elintarviketalouden mallin täydentämiseen tähtäävät muutokset on suunnattava vahvistamaan järjestelmän olennaisia piirteitä kuten unionin elintarviketeollisuuden tuotteiden suuntaamista vientiin.

2.3. Tämän vuoksi Euroopan maatalouden ja elintarviketalouden kilpailukykyä on kasvatettava niin sisämarkkinoilla kuin unionin ulkopuolisissa maissa ja säilytettävä edelleen alan viime aikoina hankkima maailman johtoasema.

2.4. Komitea kannattaa ajatusta, että yksi sopivimmista tavoista säilyttää kyseinen johtoasema ja vahvistaa sitä on tukea vienninedistämistoimenpiteitä, koska

2.4.1. Euroopan maataloustuotteet, elintarviketeollisuuden tuotteet ja metsätaloustuotteet ovat epäilemättä erittäin monipuolisia ja laadukkaita, mikä on erinomainen lähtökohta edistettäessä niiden myyntiä ja tuettaessa niiden kulutusta unionin ulkopuolisissa maissa,

2.4.2. kaikki maat ovat jo pitkään edistäneet aktiivisesti tuotteidensa myyntiä, erityisesti tärkeimmät kauppa- ja kilpailukumppanimme (Yhdysvallat, Japani, Kanada jne.),

2.4.3. myynninedistäminen on Maailman kauppajärjestön WTO:n kannalta neutraalia politiikkaa, joka auttaa Euroopan unionia epäilemättä lujittamaan tuotteidensa kuvaa ja arvostusta kansainvälisillä markkinoilla,

2.4.4. on havaittavissa yleinen suuntaus vähentää viennin esteitä Marrakechin sopimuksen mukaisesti,

2.4.5. EU:n maataloustuotteiden, elintarviketeollisuuden tuotteiden ja metsätaloustuotteiden myynninedistämisellä unionin ulkopuolella tulisi tukea läheisyysperiaatteen ja täydentävyyden puitteissa yksittäisten jäsenvaltioiden omissa maissaan toteuttamia aloitteita unionin ulkopuolisten maiden suhteen.

2.5. Jos Euroopan unioni haluaa vahvistaa tehokkaasti yhteisön maataloustuotteiden, elintarviketeollisuuden tuotteiden ja metsätaloustuotteiden vientiä, on olennaista, että sen myynninedistämistoimet täydentävät jäsenvaltioiden, maatalousorganisaatioiden ja yritysten unionin ulkopuolisissa maissa jo käynnistämiä aloitteita ja että ponnistukset sovitetaan yhteen kyseisten aloitteiden kanssa. Unioni tukee näin yhteisiä toimia, jotka hyödyntävät yhteisvaikutusta ja antavat tuotteille lisäarvoa.

2.5.1. Yhteisön maataloustuotteiden myynninedistämistoimissa unionin ulkopuolisissa maissa on lähdettävä liikkeelle läheisyys- ja täydentävyysperiaatteista.

2.5.2. Aloitteen suunnittelun lähtökohdaksi on otettava yhteisrahoitus, koska tällä tavoin resurssit voidaan yhdistää ja lisäksi asianomaiset tahot saadaan ottamaan vastuu toimien tehokkuudesta.

2.6. On korostettava, että vaikka yhteisön julkinen taso ja jäsenvaltioiden julkinen taso asetettaisiin päällekkäin, yksityinen myynninedistäminen on lopulta toimintaperiaatteen tärkein osa. Unionin ja jäsenvaltioiden tukemien yleisten myynninedistämistoimien on täydennettävä yksityistä investointia, minkä vuoksi tuotemerkkien on katsottava olevan kyseisen kokonaisuuden avaintekijä.

2.7. Komitean mielestä yhteisön myynninedistämispolitiikalle on välttämättä osoitettava riittävät resurssit, jotta sen avulla päästään mahdollisimman tehokkaasti tavoitteeseen parantaa yhteisön maataloustuotteiden kilpailukykyä. Komitea toteaa kuitenkin pettyneenä, että komission esittämä talousarvio ei selvästikään riitä tähän tarkoitukseen.

3. **Erityistä**

3.1. Tiedotus- ja myynninedistämistoimia ei pidä kohdistaa tavaramerkkeihin (1 artiklan 2 kohta). Jotta yhteisön toimet täydentäisivät jäsenvaltioiden aloitteita ja yksityisiä aloitteita ja tehostaisivat niiden kerrannaisvaikutuksia, tämä ei saa merkitä sitä, että laajempiin myynninedistämisohjelmiin liittyvät yleiset toimet eivät missään tapauksessa voi hyödyntää kyseistä välinettä, jos toimi sisältää merkkisidonnaisia komponentteja, jotka ovat viime kädessä myynninedistämisen perimmäinen tarkoitus.

3.2. Ehdotuksessa mainitut toimet (2 artikla) ovat suurimmaksi osaksi samoja kuin myynninedistämispolitiikan yleisesti hyväksytyt perinteiset välineet. TSK katsoo kuitenkin, että toimia on täydennettävä ja täsmennettävä seuraavasti:

3.2.1. TSK on komission kanssa yhtä mieltä siitä, että yhteisön toimet on hyvä keskittää yleisistä ja yhteisistä näkökohdista tiedottamiseen – esimerkiksi eurooppalaisten tuotteiden laatu, hygienia ja turvallisuus – mutta samalla on annettava tietoa tuotteisiin liittyvistä kulttuuriarvoista.

3.2.2. Markkinatutkimuksilla (2 artiklan e) kohta) on pyrittävä parantamaan unionin ulkopuolisten maiden kysynnän tuntemusta ja tarkastelemaan markkinoille pääsyn ehtoja ja teknisiä ongelmia (tulli- ym. muurit, verotus, investointijärjestelmä jne.) sekä jakelukanavia.

3.2.3. On järjestettävä työpajoja, tapaamisia ja seminaareja valikoiduille kohderyhmille (maahantuojille, jakeluportaille, lääkäreille, ravintoloitsijoille, erityislehdistölle) sekä muille mielipidemuokkaajille ja tiedotettava niille EU:n elintarviketeollisuuden tuotteiden ansioista.

3.2.4. Ostajille on järjestettävä vierailukäyntejä.

3.2.5. Vaikka tiedotus- ja myynninedistämistoimien tuloksista laadituilla arviointitutkimuksilla (2 artiklan a) kohta) voidaan valvoa toimien tehokkuutta, ne eivät ole varsinaisia myynninedistämistoimia. TSK ehdottaa puolestaan, että määrärahojen asianmukainen käyttö ja toimien tehokkuus varmistetaan varaamalla riittävästi resursseja, jotta tukea saavien ohjelmien tulosten tehokkuuden valvonta voidaan antaa

riippumattoman tahon tehtäväksi. Sen takia asetukselle varatun määrärahan mukainen talousarvio on joka tapauksessa oltava suurempi kuin komission esittämä budjetti.

3.3. Unionin ulkopuolisia maita valittaessa (4 artikla) on otettava huomioon erityisesti markkinat, joilla on todellista tai potentiaalista kysyntää ja jotka ovat jäsenvaltioiden ja varsinaisten taloudellisten toimijoiden toteuttamien myynninedistämistoimien kohteena, ja helpotettava ja lujitettava kyseisille markkinoille pääsyä. Myynninedistämistoimien on kunnioitettava kehitysmaiden kehittämistarpeita ja annettava etusija tuotteille, jotka täydentävät kussakin tapauksessa maan omia tuotteita tai joilla ei ole vastinetta kyseisillä markkinoilla.

3.4. Koska komissio esittää yhteisrahoitusjärjestelmää, jäsenvaltioiden ja yksityisten järjestöjen on oltava aktiivisesti mukana päättämässä toimien piiriin sisällytettävistä tuotteista ja kohdemarkkinoista (5 artikla), valittavista ohjelmista (7 artikla) sekä toimien hallinnoinnista, toteuttamisesta ja arvioimisesta vastaavien elinten valinnasta (8 artikla). TSK ehdottaa, että

3.4.1. asetusta varten perustetaan myynninedistämisestä huolehtiva laaja-alainen tilapäinen hallintokomitea ja taataan, että sen jäseniksi valitaan jäsenvaltioiden asiantuntijoita, jotka ovat erikoistuneet maataloustuotteiden tunnetuksi tekemiseen unionin ulkopuolisissa maissa. Tämän tarkoituksena olisi varmistaa yhteisön myynninedistämistoimien johdonmukaisuus ja koordinointi;

3.4.2. neuvoa-antavan komitean myynninedistämistä käsittelevän pysyvän ryhmän kuuleminen olisi pakollista eikä ainoastaan vapaaehtoista, kuten komissio esittää.

3.5. TSK on komission kanssa yhtä mieltä siitä, että yhteisön on hyvä saada toteuttaa oliiviöljyn ja syötäväksi tarkoitettujen oliivien myynninedistämistoimet Kansainvälisen oliiviöljyneuvoston välityksellä, koska tähänastisista kokemuksista on saatu erinomaisia tuloksia. TSK kehottaa komissiota harkitsemaan, olisiko Kansainväliseen oliiviöljyneuvostoon syytä turvautua myös EU:n sisäisissä myynninedistämistoimissa.

3.6. TSK kannattaa komission ehdottamaa yhteisrahoitusmallia, koska taloudellisten toimijoiden sitoutumisella rahoitukseen varmistetaan niiden aktiivinen osallistuminen toimiin, määrärahojen moitteeton käyttö ja myynninedistämisaloitteiden tehokas täytäntöönpano. Jäsenvaltioiden osallistuminen rahoitukseen voi olla kuitenkin tarpeen tullen valinnaista.

3.7. TSK on vakuuttunut siitä, että ehdotetulla välineellä tulee olemaan merkittävä tehtävä lujitettaessa Euroopan maataloustuotteiden kilpailukykyä, ja katsoo, että esitetty talousarvio ei riitä lainkaan toteuttamaan ehdotettuja tavoitteita, varsinkaan kun otetaan huomioon vientitukien supistamisesta aiheutuvat budjettisäästöt.

3.7.1. TSK kehottaa komissiota, parlamenttia ja neuvostoa ponnistelemaan talousarvion kasvattamiseksi, kunhan se ei tapahdu Euroopan unionin sisäiseen myynninedistämiseen tarkoitettujen määrärahojen kustannuksella.

3.7.2. Komitea on vakuuttunut siitä, että asetuksen soveltamisen tuloksista tietyin väliajoin laadittava arviointi kasvattaa määrärahoja kestävästi.

4. **Päätelmät**

4.1. Yhteisön elintarviketeollisuuden tuotteiden tunnetuksi tekemisellä unionin ulkopuolisissa maissa tulee olla tärkeä tehtävä suunnitteilla olevassa yhteisessä maatalouspolitiikassa, jos unionin halutaan säilyttävän johtoasemansa maailmanmarkkinoilla.

4.2. Gattin nykyiset ja tulevat rajoitukset huomioon ottaen alan kilpailukyvyn kasvu edellyttää uusien väylien avaamista unionin ulkopuolisissa maissa, mutta tähän tarvitaan joustavia, nykyaikaisia ja riittävän hyvinvarustettuja välineitä, jollaisia pääasialliset kilpailijamme jo käyttävät.

4.3. EU:n ja jäsenvaltioiden toisiaan täydentävä funktio ja subsidiariteetti on kaikkien yhteisten toimien ohjenuora. Näin ollen on luonnollista, että yhteisön ja jäsenvaltioiden viranomaiset ja ammattialajärjestöt koordinoivat toimien yhteistä hallintoa hyödyntääkseen niitä mahdollisimman hyvin.

4.4. On olennaista, että yksityinen sektori osallistuu ohjelmien ja toimien hahmotteluun ja suunnitteluun sekä niiden rahoitukseen. Yksityisen sektorin sitoutuminen rahoitukseen on varmistettava paitsi siksi, että sen osallistuminen turvattaisiin, myös sen vuoksi että taataan myynninedistämistoimien perimmäisen tavoitteen toteutuminen: eurooppalaisten tuotteiden, erikoisuuksien ja tyypillisten laatunimikkeiden tukeminen.

Bryssel 28. huhtikuuta 1999.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

LIITE

talous- ja sosiaalikomitean lausuntoon

Seuraava muutosehdotus jaoston lausuntoon hylättiin käsittelyssä.

Kohta 4.1

Muutetaan kohta kuulumaan seuraavasti: ”Yhteisön elintarviketeollisuuden tuotteiden tunnetuksi tekemisellä unionin ulkopuolisissa maissa tulee olla vientitukia täydentävä tärkeä tehtävä suunnitteilla olevassa yhteisessä maatalouspolitiikassa, jos unionin halutaan säilyttävän johtoasemansa maailmanmarkkinoilla.”

Perustelu

Euroopan parlamentti hyväksyi täysistunnossaan seuraavan muutoksen: ”Komissio tutkii mahdollisuutta poistaa vientituet ja antaa näin vapautuneet varat osittain myynninedistämistoimiin.”

Vaikka komissio on jo antanut kieltävän vastauksen tähän muutokseen, on tärkeää, että TSK asettuu asiassa parlamentin linjoille korostaen vientitukien ja myynninedistämistoimien merkitystä aktiivisen eurooppalaisen vientipolitiikan erillisinä, mutta toisiaan täydentävinä välineinä.

Äänestyksen tulos

Jaa-ääniä: 27, ei-ääniä: 31, tyhjiä: 32.